

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Біологічний факультет
Кафедра фізіології людини і тварин

Затверджено
на засіданні кафедри фізіології людини і тварин
біологічного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31.08 2021 р.)

Завідувач кафедри Д. Іванчук

Силabus з навчальної дисципліни

«Фізіологія поведінки»,
що викладається в межах освітньо-професійної програми «Середня освіта (Біо-
логія та здоров'я людини)»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
спеціальності 014.05 – Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Львів – 2021

Назва курсу	Фізіологія поведінки
Адреса викла-дання курсу	вул. Грушевського 4, 79005 Львів
Факультет та ка-федра, за якою закріплена дис-ципліна	біологічний факультет, кафедра фізіології людини і тварин
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка, предметна спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Викладачі курсу	доцент кафедри фізіології людини і тварин, к.б.н. Іккерт Оксана Володимирівна
Контактна інформація викладачів	oikkert@gmail.com
Консультації по курсу відбува-ються	Консультації в день проведення лекцій (за попередньою домовленістю, на вул. Грушевського 4, ауд.136)
Сторінка курсу	http://bioweb.lnu.edu.ua/course/behaviour_physiology
Інформація про курс	Курс дає знання про поведінку, як складну діяльність людини і тварин, що спрямована на задоволення природних потреб і відповідає за пристосування до умов середовища. Розглядаються різні типи поведінки, фактори, які зумовлюють і визначають поведінку, роль нервової і ендокринної систем у формуванні поведінки.
Коротка анотація курсу	Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни “Фізіологія поведінки” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), яка викладається в VII семестрі в обсязі 6 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою). Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів: 1. Загальні закономірності формування поведінки: вроджена і набута поведінка 2. Особливості різних типів поведінки. У першому модулі розглядають основні поняття фізіології поведінки: вроджена і набута поведінка; поведінковий акт; інстинкти та інстинктивна поведінка (значення, види); набута поведінка (неасоціативні та асоціативні форми навчання, їхнє значення у адаптації людини до навколошнього середовища); умовно-рефлекторна діяльність (формування умовних рефлексів, види умовних рефлексів, їхнє значення). Роль різних структур головного мозку у формуванні поведінки. Роль нейромедіаторів і гормонів у формуванні різних видів поведінки У другому модулі розглядають різні види поведінки: адаптаційна (включаючи стрес, як неспецифічний компонент адаптації), статева (стать, гендер, статеві стратегії, функції статевої поведінки), батьківська, харчова.
Мета та цілі курсу	Метою викладання навчальної дисципліни “Фізіологія поведінки” є формування системи знань щодо біологічних основ поведінки, видів поведінки, ролі нервової та ендокринної систем у формуванні поведінки . Основними цілями вивчення дисципліни “Фізіологія поведінки” є формування у студентів комплексного розуміння ролі біологічного компоненту у формуванні поведінки людини.

Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Фізіологія людини і тварин (фізіологія нервової, м'язової і сенсорних систем) :підручник :[для студ. Вищ. Навч. закл.]/ М. Ю. Клевець, В. В. Манько, М. О. Гальків, О. В. Іккерт, С. В. Бичкова. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – (Серія «Біологічні студії»). С.103 –115 2. Іонов І.А. Фізіологія вищої нервової діяльності ВНД): навчальний посібник / І.А. Іонов, Т.Є. Комісова, А.В. Мамотенко, С.О. Шаповалов, Сукач О.М., Теремецька Н.Ф., Катеринич О.О. – Х. : ФОП Петров В.В., 2017. – 143 с. 3. Ганонг Вільям Ф. Фізіологія людини: Підручник / Переклад з англ. Наук. ред.перекладу М. Жегоцький, В. Шевчук, О. Заячківська. — Львів : БаК, 2002. С. 77 – 105 4. Фізіологія людини і тварини : Підручник / Г. М. Чайченко, В. О. Цибенко,. В. Д. Сокур; За ред. В. О. Цибенка – К.: Вища школа, 2003. С. 274 – 282, 292 – 295.
Тривалість курсу	один семестр
Обсяг курсу	180 год, з яких 64 год аудиторних занять, з них 32 год лекцій, 32 год практичних занять, та 116 год самостійної роботи
Ключові слова	поведінка, вроджена поведінка / набута поведінка, нервова система /ендокринна система
Формат курсу	очний проводення лекцій, семінарських робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Наведено у табл. 1
Підсумковий контроль, форма	залик у кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із загальної фізіології людини і тварин, фізіології нервової системи
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	лекції, презентація (ілюстрація, демонстрація), розповіді, пояснення, дискусія
Необхідне обладнання	персональний комп'ютер, загальнозважані комп'ютерні програми і операційні системи, проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-балльною шкалою. Доповіді на семінарах: студент має підготувати 10 доповідей, кожна доповідь 8 балів: 10 занять x 8 балів = 80 балів. Два модулі по 10 балів: 2 x 10 балів =20 балів. Всього: 80+20= 100 балів. Залик студент отримує на підставі результатів виконання ним усіх видів робіт на практичних заняттях та контрольних замірів протягом семестру.
Питання до модульних контролів (замірів знань)	1. Поняття поведінка 2. Класифікації типів (видів) поведінки 3. Форми поведінки 4. Типи поведінки 5. Класифікація поведінки за Д. Дьюсбері 6. Класифікація поведінки за Р. Хайндом 7. Поведінковий акт 8. Класифікація потреб 9. Інстинктивна поведінка 10. Класифікація інстинктивної поведінки 11. Значення інстинктивної поведінки в житті людини. 12. Безумовні рефлекси: рефлекторна дуга, класифікація. 13. Набуті форми поведінки. 14. Асоціативне та неасоціативне навчання. 15. Умовні рефлекси: значення та класифікація 16. Умови формування умовних рефлексів.

	<p>17. Механізми формування умовних рефлексів.</p> <p>18. Значення гальмування умовних рефлексів для поведінки.</p> <p>19. Динамічний робочий стереотип та його значення для формування поведінки.</p> <p>20. Людські типи вищої нервової діяльності.</p> <p>21. Функціональна асиметрія півкуль: вплив на поведінку.</p> <p>22. Значення мови для поведінки: функції мови.</p> <p>23. Адаптація та форми адаптивної поведінки.</p> <p>24. Структура адаптації: неспецифічний та специфічний компонент.</p> <p>25. Стрес, як поведінкова стратегія.</p> <p>26. Біологічні потреби і та біологічна мотивація</p> <p>27. Мотиваційна поведінка.</p> <p>28. Емоції у структурі поведінки.</p> <p>29. Анатомічний субстрат емоцій.</p> <p>30. Емоційна асиметрія мозку.</p> <p>31. Емоційний інтелект та емоційне вигорання.</p> <p>32. Роль нейромедіаторів у формуванні емоцій.</p> <p>33. Роль емоцій в житті людини.</p> <p>34. Типи репродуктивної поведінки</p> <p>35. Характеристика фобій.</p> <p>36. Загальна характеристика неврозів</p> <p>37. Система задоволення та її роль у формуванні поведінки.</p> <p>38. Агресивна поведінка.</p> <p>39. Види агресивної поведінки</p> <p>40. Харчова поведінка.</p> <p>41. Біологічні основи харчової поведінки.</p> <p>42. Основні порушення харчової поведінки.</p> <p>43. Сон, як важлива компонента функціонування організму.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу «Фізіологія поведінки»

Таблиця 1

Тиж-день	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Додаткова література / ресурс для виконання завдань (за потреби)	Термін виконання
1	Поняття поведінка Класифікації типів (видів) поведінки	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 7 год		1 тиждень
2	Інстинкт. Інстинктивна поведінка	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 7 год		1 тиждень
3	Набуті форми поведінки. Механізми формування умовних рефлексів.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 7 год		1 тиждень
4	Гальмування умовних рефлексів. Значення гальмування умовних рефлексів для поведінки.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 7 год		1 тиждень
5	Динамічний робочий стереотип та його значення для формування поведінки.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 7 год		1 тиждень
6	Людські типи вищої нервової діяльності. Функціональна асиметрія півкуль: вплив на поведінку.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 7 год		1 тиждень
7	Адаптація та форми адаптивної поведінки. Стру-	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 7 год		1 тиждень

	ктура адаптації: неспецифічний та специфічний компонент.		
8	Стрес, як поведінкова стратегія.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 8 год	1 тиждень
9	Біологічні потреби і та біологічна мотивація. Мотиваційна поведінка.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 7 год	1 тиждень
10	Емоції у структурі поведінки. Анatomічний субстрат емоцій. Емоційна асиметрія мозку.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 7 год	1 тиждень
11	Розлади поведінки (фобії, тривожність, залежності).	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 9 год	1 тиждень
12	Репродуктивна та статева поведінка.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 10 год	1 тиждень
13	Батьківська поведінка	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 9 год	1 тиждень
14	Харчова поведінка	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 8 год	1 тиждень
15	Розлади харчової поведінки	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 8 год	1 тиждень
16	Сон, як важлива компонента функціонування організму.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год самостійна робота – 8 год	1 тиждень

Автор

Оксана IKKEPT

«Погоджено»

Голова методичної ради
біологічного факультету

Віталій ГОНЧАРЕНКО

"30" серпня 2021 р.

Гарант ОПП

Віталій ГОНЧАРЕНКО

"30" серпня 2021 р.